

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2021-04-15

Närvarande: F.d. justitierådet Ella Nyström samt justitieråden
Per Classon och Stefan Johansson

Förarbevis för vattenskoter

Enligt en lagrådsremiss den 8 april 2021 har regeringen (Infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om förarbevis för vattenskoter,
2. lag om ändring i kustbevakningslagen (2019:32).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Per Håvik.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Allmänt

Användningen av vattenskoter regleras i dag framför allt i förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter. Förordningen innehåller en definition av vattenskoter som inte helt överensstämmer med den definition som föreslås i lagen (definitionen i förordningen är begränsad till farkoster med förbränningsmotorer). Den innehåller även bestämmelser om var vattenskotrar får användas. Vidare anges i förordningen att en vattenskoter får framföras endast av den som har fyllt femton år. Transportstyrelsen kan dock under vissa villkor ge dispens för deltagande i tävling och träning inför tävling. Den föreslagna lagen innehåller inte någon motsvarande dispensmöjlighet. Därutöver framgår det av förordningen bl.a. att den som framför en vattenskoter ska anpassa färdväg, hastighet och färd sätt så att människor och djur inte störs i onödan. Den som bryter mot den bestämmelsen kan dömas till penningböter.

Det är oklart vad som kommer att hända med förordningen när den föreslagna lagen träder i kraft. I lagrådsremissen anges att förordningen bl.a. innehåller bestämmelser som är relevanta av miljöskäl och att dessa bestämmelser inte nödvändigtvis påverkas av ett behörighetskrav. Vid föredragningen har det upplysts att det i Regeringskansliet pågår arbete med att ta fram utredningsdirektiv till en översyn av förordningen.

Förordningen och den nu föreslagna lagen innehåller bestämmelser som reglerar i vissa delar helt olika frågor, i vissa delar frågor som tangerar varandra och i vissa delar samma frågor. Även om det finns en normhierarki är det en klar brist att det inte har tydliggjorts i vilka delar förordningen ska fortsätta att gälla efter det att lagen har trätt i kraft, hur regelverken ska förhålla sig till varandra samt hur

eventuella konflikter mellan bestämmelser i de olika författningarna ska hanteras, t.ex. möjligheten för den under 15 år att få dispens. Detta bör bli föremål för ytterligare överväganden i den fortsatta beredningen.

Förslaget till lag om förarbevis för vattenskoter

7–9 §§

I 7 § föreskrivs att förarbeviset ska återkallas om innehavaren – efter genomförd utbildning med godkänt resultat – begår vissa i paragrafen angivna brott, t.ex. sjöfylleri enligt 20 kap. 4 § sjölagen (1994:1009). Ett beslut om återkallelse gäller omedelbart och en spärrtid om lägst en månad och högst tre år ska bestämmas (8 och 9 §§).

Det remitterade förslaget reglering om återkallelse av ett förarbevis förutsätter att det finns ett lagakraftvunnet avgörande avseende de i 7 § angivna brotten. Någon möjlighet till att interimistiskt återkalla och omhänderta förarbevis dessförinnan motsvarande de regler som gäller enligt körkortslagen (1998:488) för t.ex. förarbevis för snöskoter (5 kap. 2, 5 och 7 §§ körkortslagen), finns inte enligt förslaget. Mot bakgrund av en remissynpunkt uttalas i remissen att även om det finns goda skäl för en lösning med interimistisk återkallelse saknas beredningsunderlag för att införa sådana regler.

Enligt Lagrådets mening talar samma skäl som motiverat reglerna om interimistisk återkallelse och omhändertagande av de förarbevis som regleras i körkortslagen för att den föreslagna regleringen om återkallelse av förarbevis för vattenskoter kompletteras med regler om interimistisk återkallelse och omhändertagande. Avsaknaden av sådana framstår som en brist. Under den fortsatta beredningen bör

därför frågan om att komplettera det föreslagna regelverket övervägas vidare.

10 §

I paragrafen regleras skyldigheten att överlämna ett återkallat förarbevis till den myndighet som regeringen bestämmer. Skyldigheten är straffsanktionerad (30 §). Det bör i författningskommentaren uttryckligen anges att det endast är fysiska förarbevis som ska överlämnas.

20 §

I paragrafen ges tillsynsmyndigheten rätt att besluta om de förelägganden som behövs för att genomföra tillsyn och för att tillståndshavaren ska fullgöra sina skyldigheter enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Det föreslås emellertid inte någon möjlighet för myndigheten att förena ett sådant föreläggande med vite. Detta riskerar att leda till att föreläggandet blir verkningslöst. Enligt Lagrådets mening bör paragrafen kompletteras med en bestämmelse med innebörd att ett föreläggande får förenas med vite.

30 §

I paragrafen föreskrivs straff för den som inte överlämnar ett ogiltigt förarbevis enligt 10 §. Ordet "ogiltigt" bör bytas ut mot "återkallat", för att svara mot formuleringen i 10 §.

31 §

Paragrafen innehåller en uppräknning av vilka beslut enligt lagen som får överklagas. Bland de uppräknade paragraferna ingår 14 och 15 §§. Vad som avses är beslut som rör tillstånd att bedriva utbildning och villkor i ett tillstånd. Detta regleras i 15 §. Hänvisningen till 14 § kan utgå.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.